

Tjänsteställe, handläggare
Utvecklingsenheten Hälso- och
sjukvårdsförvaltningen, Gabriel Stenström

Sammanträdesdatum
2022-12-05

Beteckning
Dnr: 22RS6899

Er beteckning:
S2022/03212

Regeringskansliet, Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Svar på remiss om ”God tvångsvård – trygghet, säkerhet och rättssäkerhet vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård” (SOU 2022: 40)

Region Örebro län har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet: God tvångsvård – trygghet, säkerhet och rättssäkerhet i psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk rättsvård (SOU 2022:40). Det är enligt Region Örebro läns bedömning positivt att en översyn har gjorts för att ytterligare stärka barnrättsperspektivet, rättssäkerheten och säkerheten i vården för de personer som tvångsvårdas med stöd av lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV). Precis som utredningen konstaterat ser Region Örebro län också ett behov av en helhetsöversyn av tvångsvårdslagstiftningen. Särskilt LRV har brister när det kommer till rättssäkerhet.

Utredningens förslag kommenteras nedan i den ordning som de kommer i utredningen:

Beslut om tvångsåtgärder för att upprätthålla ordning eller säkerhet ska kunna överklagas

Region Örebro län tillstyrker inte utredningens förslag om att beslut om tvångsåtgärder för att upprätthålla ordning eller säkerhet ska kunna överklagas till förvaltningsdomstol. Anledningen till invändningen mot förslaget är att även tvångsåtgärder för att upprätthålla ordning eller säkerhet grundar sig till viss del på en medicinsk bedömning.

Syftet med den föreslagna ordningen är enligt utredningen att öka trygghet, säkerhet och rättssäkerheten inom rättspsykiatrisk vård och psykiatrisk tvångsvård. Enligt Region Örebro läns uppfattning uppnås inte det syftet när

en förvaltningsdomstol i efterhand ska ta ställning till brådskande beslut som i grund och botten vilar på medicinska bedömningar och som är överspelad när frågan prövas.

Förvaltningsdomstolens beslut kan inte utmyнна i en ändring för den enskilda patienten när åtgärden redan har vidtagits, utan kan endast leda till ett konstaterande i fråga om vårdens beslut var felaktigt eller inte. Den bedömningen bör endast ankomma på tillsynsmyndigheter som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Justitieombudsmannen (JO).

Synpunkterna gäller framförallt LPT-patienter som vårdas kortvarigt med tvång. När det gäller patienter som vårdas enligt LRV kan det möjligen finnas skäl att kunna överklaga beslut enligt föreslagen ordning mot bakgrund av att de patienterna vårdas under en längre tid. Samma invändning från Region Örebro län gäller dock när det handlar om LRV-patienter; att det i grunden handlar om beslut i vården som inte bör överprövas i efterhand av förvaltningsdomstol.

Om det primära syftet är att öka rättssäkerheten i tvångsvården bör istället lagstiftningen som helhet ses över och tillsynen stärkas.

Ytterligare en fundering från Region Örebro län, och något som inte behandlas i utredningen, är om beslut från förvaltningsdomstol möjligen kan komma att användas till grund för skadeståndskrav enligt 3 kapitlet skadeståndslagen.

Barn får inte tvångsvårdas tillsammans med vuxna

Region Örebro län tillstyrker förslaget.

Prövning av beslut om behandling utan samtycke – två alternativ

Region Örebro län anser att detta rör medicinska bedömningar och ser samma risker som nämns i utredningen kring att göra dessa överklagningsbara.

Rättsläget när det gäller tvång vid behandling utan samtycke behöver tydliggöras

Region Örebro län tillstyrker förslaget att en särskild utredning bör få detta i uppdrag.

IVO ska utreda klagomål även på överklagbara beslut

Som tidigare nämnts anser Region Örebro län att inga beslut ska kunna överklagas till förvaltningsdomstol, men att de ska kunna överklagas till IVO.

Patienter ska informeras om möjligheterna att få ett beslut om en tvångsåtgärd prövat av en oberoende instans

Region Örebro län tillstyrker förslaget.

En patient som vårdas enligt LPT eller LRV har rätt till dagliga aktiviteter på vårdinrättningen och att vistas utomhus minst en timme varje dag

Region Örebro län tillstyrker förslaget. Dock kan det enligt Region Örebro läns bedömning behövas ytterligare tid för regionerna för att se över och eventuellt anpassa rastgårdar och liknande.

Endast patienter som anges i 1 § andra stycket LRV får placeras på LRV-inrättningar

Region Örebro län tillstyrker förslaget.

Allmän inpasseringskontroll möjliggörs på samtliga LRV-inrättningar

Region Örebro län tillstyrker förslaget. Dock känns beslutstiden på bara 6 månader lite kort i relation till de anpassningar som krävs för ett införande.

Den stora frågan är hur vi på bästa sätt kommer åt intag av narkotika på slutenvårdsavdelningarna. Kanske krävs andra insatser också, som till exempel tydligare och enklare regelverk för att använda narkotikahundar? Här hade Region Örebro län önskat att utredningen hade presenterat förslag om ytterligare åtgärder.

Allmän försändelsekontroll möjliggörs på samtliga LRV-inrättningar

Region Örebro län tillstyrker förslaget.

Utvidgad anmälningsskyldighet till IVO:s säkerhetsregister

Region Örebro län tillstyrker förslaget men är frågande till att utredningen valt presentationssätt med kvadratmeteryta för utomhusvistelse per vårdplats. I praktiken kan olika avdelningar dela på samma yta under olika tider på dagen. Därför skulle det kunna vara bättre om vårdgivaren ska redovisa total kvadratmeteryta för utomhusvistelse.

Finansieringsförslag

Region Örebro län välkomnar den föreslagna förstärkningen när det gäller finansiering, men vill samtidigt framhålla att det är svårt att beräkna om tillskottet är tillräckligt. Exempelvis kommer kostnaderna för att införa inpasseringskontroll att vara omfattande. Om beslut blir möjliga att överklaga kommer även det leda till ökade kostnader, genom att ansvariga specialistläkare behöver hantera klagomålen.

För Region Örebro län